

DE RONDE HOEP ALS CALAMITEITENBERGING

JUNI
2014

VEELGESTELDE VRAGEN

waternet

Als er kerende voorzieningen achter of om het erf worden geplaatst, hoe bereiken we dan het gebied achter deze keringen?

In de waterkerende voorzieningen kunnen verdiepingen worden aangelegd ter hoogte van kavelpaden, sloten en andere gewenste doorgangen. Aan weerszijden van de opening worden sponningen aangebracht, waarin schotbalken kunnen worden geplaatst. In het geval van inundatie verzorgt een ploeg mensen het aanbrengen van de schotbalken in de openingen van de keringen. Waternet herstelt opgelopen schade aan een kering. U moet deze schade wel melden, zodat Waternet op de hoogte is en de schade kan laten herstellen. Dit om te voorkomen dat bij inundatie de keringen niet goed functioneren of de schotbalken niet meer in de openingen passen.

Bedrijven kunnen in de toekomst opnieuw worden ingericht of uitgebreid. De keringen kunnen dan belangrijke obstakels vormen. Wordt er in het bestemmingsplan een verbod opgenomen om uit te breiden buiten de beschermingsvoorzieningen?

De calamiteitenberging is niet van invloed op de mogelijkheden voor bedrijfsuitbreiding. Als de contouren van de bedrijfsuitbreiding nu al bekend zijn, zal Waternet bij het aanbrengen van de beschermingsvoorzieningen daarmee rekening houden. In het bestemmingsplan zullen geen bepalingen opgenomen worden om met bebouwing of andere voorzieningen binnen de beschermingsvoorzieningen te blijven. Wel kan het bestemmingsplan voorschrijven dat nieuw te bouwen objecten en voorzieningen bestand moeten zijn tegen inundatie voor zover zij zich beneden de veiligheids- en watergrens bevinden. Bijvoorbeeld door het kiezen van voldoende aanleghoogte. En uiteraard gelden voor aanvragen voor bedrijfsuitbreiding de gangbare voorschriften uit de bouw- en milieuwetgeving.

Vervolg

De medewerkers van Waternet zetten de gesprekken met de overige bewoners voort. Nadat met alle betrokkenen gesprekken zijn gevoerd, stelt Waternet in opdracht van het waterschap een inrichtingsplan op. De informatie uit deze gespreksronde wordt zoveel mogelijk gebruikt bij het uitwerken van het inrichtingsplan. Daarna volgt een tweede ronde gesprekken met elke bewoner om de afspraken over de aan te brengen voorzieningen te bespreken en vervolgens vast te leggen. Het vergt de nodige tijd voordat met iedereen een gesprek is gevoerd, dus het kan even duren voordat we ons bij u melden. Als u graag op korte termijn met de medewerkers van Waternet een gesprek wilt, dan kunt u dit doorgeven aan **Claudia Blokland**, tel: **0900-9394** (lokaal tarief), of via claudia.blokland@waternet.nl.

Waternet wilt u graag met een nieuwsbrief op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen. Nieuwe vragen en aandachtspunten zullen in de nieuwsbrieven aan bod komen. Ook op www.waternet/rondehoep vindt u steeds algemene en actuele informatie over De Ronde Hoep als calamiteitenpolder.

Naast deze informatie zal de gemeente Ouder-Amstel nog antwoord geven op de vragen die naar aanleiding van het voorontwerp-bestemmingsplan zijn gesteld. De gemeente heeft de vragenstellers laten weten dat door de grote hoeveelheid vragen die zij binnenkreeg de beantwoording daarvan vertraging heeft opgelopen.

Meer informatie

Voor vragen over de calamiteitenberging kunt u terecht bij: **Bart van Eck** (projectleider, bart.van.eck@waternet.nl), of bij **Marjolijn Reerink** (marjolijn.reerink@waternet.nl) en **Lucas Smulders** (lucas.smulders@waternet.nl) die de keukentafel-gesprekken voeren. U kunt ook **telefonisch contact** opnemen via tel. **0900-9394** (lokaal tarief) en vragen naar bovengenoemde medewerkers.

Veel gestelde vragen en antwoorden

Eind vorig jaar heeft Waternet u laten weten dat er vanaf begin 2014 met alle bewoners van De Ronde Hoep gesprekken plaats zouden vinden. Medewerkers van Waternet bezoeken, in opdracht van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht elk individueel adres om samen met de bewoners te kijken of er eventueel beschermende maatregelen nodig zijn als de polder moet worden gebruikt als calamiteitenberging. En zo ja, hoe Waternet deze zodanig kan uitvoeren dat de betrokken bewoners daar zo goed mogelijk mee kunnen leven. U wordt als belanghebbende dan ook zoveel mogelijk betrokken bij de te nemen maatregelen, maar dat neemt niet weg dat het waterschap uiteindelijk volledig verantwoordelijk is en blijft voor de keuze en de veiligheid van de te nemen maatregelen.

Bij de keukentafelgesprekken komen vaak dezelfde vragen naar voren. Daarom willen we iedereen alvast zoveel mogelijk op de hoogte stellen van deze vragen en antwoorden.

Wat is een calamiteitenpolder?

Een calamiteitenpolder is een polder waar in korte tijd veel water naar toe wordt geleid om een ramp te voorkomen. Calamiteitenberging vindt zeer incidenteel plaats en leidt in de berging tot snel stijgende waterstanden tot boven het maaiveld. De provincie Noord-Holland heeft de polder De Ronde Hoep aangewezen voor calamiteitenberging als ruimtelijke nevenfunctie. De kans dat de Ronde Hoep daadwerkelijk wordt gebruikt als calamiteitenberging is minder dan een keer per 100 jaar.

Waarom de Ronde Hoep?

Door het veranderende klimaat kan bij zeer extreme weersomstandigheden het waterpeil van de rivier de Amstel zeer sterk stijgen. Dat geldt ook voor de wateren die het water verder richting Noordzee moeten afvoeren. Als er daarnaast ook gemalen uitvallen of zich andere calamiteiten voordoen is er een kans dat dit tot overstroming leidt. Dan is er een plek nodig om dit overtollige water tijdelijk en met zo min mogelijk overlast veilig te kunnen bergen tot de omstandigheden weer verbeteren. In De Ronde Hoep is, in vergelijking tot andere polders, relatief weinig bebouwing aanwezig en deze bevindt zich overal langs de hoger gelegen dijken. Daarnaast blijkt dat polder De Ronde Hoep door zijn ligging de meest geschikte locatie is en voldoende bergingscapaciteit heeft om te voorkomen dat de Amstel overstroomt op een plek met veel meer bewoners, bebouwing en infrastructuur. En met het treffen van de juiste voorzieningen kan de schade in de Ronde Hoep beperkt blijven.

Maar Waternet neemt niet alleen in de Ronde Hoep maatregelen om te voorkomen dat de Amstel een te hoge waterstand krijgt. Vernauwingen in de Amstel richting IJ en IJmeer worden verbreed of verwijderd, zodat het water beter kan worden afgevoerd. Ook houdt Waternet deze wateren op voldoende diepte. Daarnaast wordt de waterbergingscapaciteit in andere polders langs de Amstel zoveel mogelijk vergroot. Bij hoog water kunnen deze polders dan veel water zelf bergen, zodat de kans dat De Ronde Hoep moet worden ingezet als calamiteitenberging verder afneemt. De schade en de zorgen die het onder water zetten van de polder onvermijdelijk met zich meebrengen zullen voor het waterschap en de andere betrokken overheden altijd aanleiding zijn om dit middel pas in allerlaatste instantie in te zetten.

Hoe zit het met de schadevergoeding?

Er zijn twee soorten schade: planschade en gevolgschade.

Planschade ontstaat doordat de polder is aangewezen en ingericht als calamiteitenpolder. De waarde van bezittingen en bedrijven kan hierdoor dalen. In welke mate deze waarde daalt, hangt af van de manier waarop de polder wordt ingericht op zijn waterbergende functie. Deze inrichting wordt vastgelegd in het bestemmingsplan van de gemeente Ouder-Amstel voor De Ronde Hoep. De Wet ruimtelijke ordening biedt belanghebbenden die volgens het bestemmingsplan schade kunnen lijden de mogelijkheid om bij de gemeente een tegemoetkoming in die schade aan te vragen. Dit kan schade zijn door inkomensderving of door vermindering van waarde van het onroerend goed. Het indienen van een verzoek om planschade is mogelijk nadat het bestemmingsplan definitief is vastgesteld.

Gevolgschade is schade die ontstaat wanneer de polder daadwerkelijk onder water wordt gezet. Hiervoor heeft Waterschap Amstel, Gooi en Vecht een schadevergoedingsregeling opgesteld. U vindt deze op de website van Waternet: www.waternet/rondehoep. In tegenstelling tot andere nadeelcompensatieregelingen wordt het eigen maatschappelijk risico in deze regeling op nul gesteld. Dit betekent dat 100% van de schade wordt vergoed. De bewijslast ligt bij het waterschap: als de eigenaar zegt dat zijn eigendom is beschadigd door de inundatie, moet het waterschap aantonen dat het niet zo is. Verloren/beschadigde bezittingen worden niet vergoed tegen dagwaarde, maar tegen vervangingswaarde. Dat betekent dat mensen ter vervanging van deze bezittingen of goederen minimaal een bedrag ontvangen dat nodig is voor het verkrijgen van naar soort, kwaliteit en staat gelijkwaardige zaken. Na overleg met de Stichting De Ronde Hoep en LTO worden mogelijk nog enkele kleine aanpassingen aan de regeling aangebracht. Wij houden u hiervan op de hoogte.

Wie bepaalt dat de calamiteitenberging in werking wordt gesteld en hoe worden we daarvan op de hoogte gesteld?

Bij een verwachte overstromingsdreiging in het stroomgebied van de Amstel volgen medewerkers van Waternet de situatie nauwgezet. Zij houden het bestuur van het waterschap steeds op de hoogte. Als er een daadwerkelijke kans op overstroming is, zal het bestuur van het waterschap, samen met de betrokken gemeenten in de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland kijken of er nog andere mogelijkheden zijn om de overstromingsdreiging af te wenden. Als zij van oordeel zijn dat die mogelijkheden ontoereikend zijn en de weersverwachtingen slecht blijven, zal uiteindelijk de voorzitter in het regionaal beleidsteam (RBT) van de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland het besluit nemen om de calamiteitenberging in De Ronde Hoep in te zetten.

Voor het onder water zetten van de polder wordt een uitgebreid draaiboek opgesteld. Dit wordt opgenomen in het calamiteitenbestrijdingsplan van het waterschap. Tussen het besluit en het daadwerkelijk openen van de inlaat zit minimaal 24 uur. Deze tijd is nodig om iedere bewoner huis-aan-huis op de hoogte te stellen en waar nodig extra maatregelen te nemen.

Wat is de garantie dat er niet meer dan 2,4 miljoen m³ water wordt ingelaten?

De polder wordt ingericht op het ontvangen van maximaal 2,4 miljoen m³ water. Die hoeveelheid water geeft voldoende ontlasting van de Amstelboezem om een dergelijke zwaar-weerperiode te overbruggen. De beoogde beschermingsvoorzieningen in de polder zijn er op gericht om die hoeveelheid water buiten de erven en opstallen te houden. Dat betekent dat als er al een noodzaak zou zijn om nog meer water in te laten (en die kans is nog veel kleiner dan de kans dat de polder als calamiteitenberging voor 2,4 miljoen m³ wordt gebruikt), dat dan de omvang van de schade snel toeneemt. De financiële, maatschappelijke en milieutechnische gevolgen worden dan ook veel groter. Dit vraagt op dat moment om een nieuwe afweging over de schade die op een andere locatie zou kunnen ontstaan. Ook die afweging zal opnieuw op het hoogste besluitvormingsniveau moeten worden genomen. De 2,4 miljoen m³ kent dus wel degelijk een duidelijke grens. In het veld wordt hij getrokken door de hoogte van de beschermingsvoorzieningen, beleidsmatig wordt hij pas gepasseerd na een nieuwe zorgvuldige afweging op het hoogste besluitvormingsniveau.

Daarnaast geldt het volgende. Voordat de Ronde Hoep wordt ingezet als calamiteitenberging wordt de Amstel geïsoleerd van de omgeving. Dit gebeurt door het Amsterdamse havenfront en de verbindingen met het Amsterdam-Rijnkanaal te sluiten. Waar mogelijk wordt een maalstop ingesteld voor andere polders langs de Amstel, waardoor

die de Amstel niet verder belasten. Als er in die situatie 2,4 miljoen m³ water wordt ingelaten in De Ronde Hoep zakt het water in de Amstel met een halve meter. Als de situatie zo ernstig is dat zelfs dat niet genoeg soelaas biedt, dan is er sprake van een dermate ernstige hoogwatercrisis dat daardoor de gehele regio en waarschijnlijk alle laaggelegen gebieden van Nederland met watersnood te maken hebben. Dat is de situatie van langdurige zware regenval en een noordwesterstorm die langer dan twee-en-halve dag aanhoudt. Deze situatie is tot nu toe, zelfs bij benadering, nooit voorgekomen. En ook de kans dat deze situatie in de toekomst ontstaat, is extreem klein. De spuimogelijkheden en de pompcapaciteit bij IJmuiden (naar de Noordzee) en Zeeburg (naar het Markermeer) zijn en worden daar niet op ingericht. De bescherming tegen hoog water wordt in Nederland sowieso niet ingericht op een dergelijke extreme situatie. Kortom, dan zitten we in grote delen van laag-Nederland allemaal in hetzelfde (natte) schuifje.

Hoe wordt het water ingelaten?

Aan de zijde van de Amstel komt een inlaat. De locatie is nog niet vastgesteld. Aan de Waverkant zal mogelijk ook water worden ingelaten, maar dit zal minder zijn. De Waver is veel smaller en bochtiger dan de Amstel. Dan lukt het niet om daarlangs in korte tijd veel water aan te voeren zonder de dijken ter plaatse aan te tasten.

De inlaat bestaat uit een aantal betonnen duikers met voldoende afmetingen om in 24 uur 2,4 miljoen m³ water in te laten. De duikers kunnen op elk moment weer afgesloten worden, bijvoorbeeld wanneer duidelijk wordt dat met het benutten van de helft van de bergingscapaciteit de dreiging van een overstromende Amstel al voldoende is afgenomen. Vanuit de duikers stroomt het water in een zogenaamde woelkom. Dit is een zone met versterkte bodem waarin het water wordt opgevangen en is bedoeld om de snelheid van het instromende water te temperen. Van daaruit loopt het water via de bestaande sloten verder de polder in. Eerst wordt één duiker geopend totdat alle sloten vol staan en het land begint onder te lopen, dan gaan de andere twee open. Dit wordt gedaan om de oevers van de sloten zoveel mogelijk te sparen. De duikers kunnen alleen ter plaatse worden bediend, niet op afstand. De uitvoering en de locatie van de inlaat zullen in het inrichtingsplan worden beschreven.

De bodem van de Amstel is vervuild. Komt er bij het inlaten van water dan niet veel vervuild slib mee?

De kans dat er vervuild slib meekomt met het ingelaten water is erg klein. De bodem van de Amstel kende in het verleden veel verontreiniging. In 2003 heeft een sanering plaats gevonden van de sterk verontreinigde zones. Bij Uithoorn en het Amsteleiland bevinden zich nog enkele "hotspots". De constructie van de inlaat wordt er op gericht zo min mogelijk bodemmateriaal mee te nemen. De stroomsnelheid die zal ontstaan bij het inlaten van het Amstelwater in de Ronde Hoep zal niet hoger zijn dan in andere perioden met veel regenval, waardoor er ook niet meer bodemslib wordt meegenomen dan anders. Rond het inlaatpunt zal wel turbulentie in de Amstel ontstaan, waardoor op die plek extra bodemmateriaal opgewoeld zou kunnen worden. Daarom wordt in die zone de bodem afgedekt en versterkt.

Daarnaast is het goed te bedenken dat nu al op jaarbasis via de reeds bestaande inlaten ca 5 miljoen m³ water in de polder wordt ingelaten, ruim het dubbele dus van wat er via de calamiteiteninlaat binnenkomt. Ook in perioden met hoge afvoer van de Amstel gaat dat inlaten door. En dat jaar in - jaar uit. Als met het ingelaten water veel verontreiniging binnen zou komen, zou de polder na al die jaren nu al aanzienlijk verontreinigd moeten zijn. Dit is niet het geval.

Als de polder eenmaal als calamiteitenpolder is ingericht, wordt dan de drempel om de polder als zodanig te gebruiken niet veel lager? Bijvoorbeeld om de inundatie ook eens uit te proberen?

Als de polder als calamiteitenberging is ingericht, zal die alleen voor dat doel worden gebruikt. Dus als er zich daadwerkelijk een groot overstromingsrisico in het boezemgebied voordoet. Bij het onder water zetten van de polder ("inundatie") zal er altijd op een of andere manier schade zijn met bijbehorende financiële consequenties, nog afgezien van de zorgelijke situatie waarin de Ronde Hoep-bewoners terecht komen. Daarom zal alleen in het uiterste geval de calamiteitenberging worden gebruikt. Dus om "uit te proberen" zal de calamiteitenberging nooit in werking worden gesteld. De kans dat de calamiteitenberging wordt gebruikt is en blijft gesteld op minder dan eens per 100 jaar. De beslissing ligt bij de Veiligheidsregio.